

P-05-971 - Dylid llacio'r cyfyngiadau a gyflwynwyd gan ddeddfwriaeth COVID-19 er mwyn caniatáu i bobl deithio yng Nghymru

Y Pwyllgor Deisebau | 7 Gorffennaf 2020
Petitions Committee | 7 July 2020

Cyfeirnod: RS20/12937-3

Cyflwyniad

Rhif y ddeiseb: P-05-971

Teitl y ddeiseb: Dylid llacio'r cyfyngiadau a gyflwynwyd gan ddeddfwriaeth COVID-19 er mwyn caniatáu i bobl deithio yng Nghymru

Geiriad y ddeiseb: Ar 29 Mai, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru newidiadau i'r cyfyngiadau a gyflwynwyd gan y rheoliadau COVID-19. Cafodd y rheolau eu llacio ond mae gofyniad i bobl aros yn lleol o hyd. Mae'r rheolau hyn yn atal teuluoedd sy'n byw yn bell o'i gilydd rhag cwrdd ac yn atal y rhan fwyaf o bobl rhag ymarfer corff ar lan y môr neu yng nghefn gwlad. Nid oes dim rheswm pam na all pobl gadw pellter cymdeithasol yn haws yn yr awyr agored. Mae'r cyfyngiadau wedi'u llacio eisoes yn Lloegr ac yng Ngogledd Iwerddon.

Nodyn – Lluniwyd y papur briffio hwn cyn 6 Gorffennaf. Mae'r Prif Weinidog wedi nodi y gellir codi'r cyfyngiadau ar y dyddiad hwn fel yr amlinellir yn y papur briffio a ganlyn. Fel y cyfryw, efallai na fydd y cyfyngiadau mewn grym mwyach ar adeg cyfarfod y Pwyllgor.

1. Y cefndir

Yn sgil pandemig y Coronafeirws, gan ddefnyddio ei phwerau o dan Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984, gwnaeth Llywodraeth Cymru Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020, (rheoliadau 2020), a ddaeth i rym ar 26 Mawrth 2020.

Mae rheoliadau 2020 wedi'u diwygio sawl gwaith ers hynny, ac maent yn gosod gofyniad ar Lywodraeth Cymru i adolygu'r rheoliadau bob 21 diwrnod.

Daeth y diwygiadau diweddaraf i reoliadau 2020 i rym ar 22 Mehefin 2020.

I ddechrau, ym mis Mawrth 2020, roedd yn ofynnol i bobl yng Nghymru aros gartref, gyda'r rheoliadau yn caniatáu i bobl adael y cartref am nifer gyfyngedig o resymau yn unig.

Mae'r cyfyngiadau hyn wedi'u llacio ychydig ers hynny. Ar 29 Mai, pan adolygwyd y rheoliadau, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y byddai'r gofyniad i 'aros gartref' yn cael ei ddiwygio i 'aros yn lleol'.

Ar adeg llunio'r papur briffio hwn, mae'r gofyniad hwn yn dal i fod ar waith.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau ar y gofyniad i aros yn lleol, sy'n nodi fel a ganlyn:

Nid yw'r gyfraith yn diffinio "lleol", a hynny yn fwriadol, gan y gall olygu gwahanol bethau mewn gwahanol amgylchiadau. Ond yn gyffredinol, rydym yn ystyried bod unrhyw beth o fewn tua p[h]um milltir i'ch cartref yn lleol ichi.

... ceir rhai gweithgareddau yr ystyrir eu bod yn ddigon pwysig i fod yn eithriadau i'r gofyniad i aros yn lleol. Yn y rheoliadau, cyfeirir at y rhain fel "esgusodion rhesymol" dros adael yr ardal leol.

Mae'r rheoliadau hefyd yn dweud nad yw'r esgusodion rhesymol hyn ond ar gael i chi os nad yw'n "rhesymol ymarferol" i wneud y gweithgareddau yn eich ardal leol.

Er enghraifft, byddai pobl mewn ardaloedd gwledig yn cael teithio ychydig ymhellach i gael cyflenwadau fel bwyd a meddyginiaeth os yw'r siopau agosaf ychydig ymhellach i ffwrdd.

Ar 19 Mehefin 2020, cyhoeddodd y Prif Weinidog ddatganiad yn nodi'r newidiadau a wnaed yn yr adolygiad diweddaraf o reoliadau 2020. Yn y datganiad hwn, cyhoeddodd y Prif Weinidog y bydd Llywodraeth Cymru yn [pwyslais wedi'i ychwanegu]:

...adolygu'r gofyniad i aros yn lleol ymhen pythefnos ar 6 Gorffennaf ...
Bydd penderfyniad terfynol yn cael ei seilio ar y dystiolaeth a'r cyngor gwyddonol a meddygol diweddaraf a natur y feirws yng Nghymru.

Cyfyngiadau mewn rhannau eraill o'r DU

Er y dilynwyd dulliau gweithredu tebyg iawn ar draws pob rhan o'r DU ym mis Mawrth 2020 pan roddwyd cyfyngiadau ar waith, gyda threigl amser, mae gwahaniaethau wedi dod i'r amlwg. Ar adeg llunio'r papur briffio hwn, mae'r cyfyngiadau a ganlyn ar waith:

- Yn Lloegr ac yng Ngogledd Iwerddon nid oes terfynau ynghylch pa mor bell y caiff pobl deithio;
- Yn yr Alban, ni ddylai pobl deithio mwy nag oddeutu pum milltir ar gyfer hamdden. Mae'n dderbyniol teithio y tu allan i'r ardal leol i gwrdd ag aelodau o aelwyd arall mewn man awyr agored, ond gofynnir i bobl ddefnyddio'u crebwyll ynghylch pa mor bell i deithio. Mae Llywodraeth yr Alban wedi cyhoeddi y bydd y rheol pum milltir yn cael ei dileu ar 3 Gorffennaf 2020.

2. Camau gweithredu Llywodraeth Cymru a Senedd Cymru

Yn ei lythyr at y Cadeirydd, ar 16 Mehefin 2020, mae'r Prif Weinidog yn nodi bod adolygiadau Llywodraeth Cymru o'r rheoliadau:

... yn ystyried tystiolaeth eang ynglŷn â'r amgylchiadau penodol [yng Nghymru]. Un o ddibenion allweddol y gofyniad i aros yn lleol yw atal y feirws rhag ymledu rhwng cymunedau.

Yn y Senedd, mae'r dehongliad o'r terfyn pum milltir wedi'i drafod yn y Cyfarfod Llawn. Mae cwestiwn ysgrifenedig hefyd wedi'i gyflwyno yn gofyn i Lywodraeth

P-05-971 - Dylid llacio'r cyfyngiadau a gyflwynwyd gan ddeddfwriaeth COVID-19 er mwyn caniatáu i bobl deithio yng Nghymru

Cymru gyhoeddi'r dystiolaeth wyddonol a ddefnyddiwyd i lywio'r rheol. Ar adeg llunio'r papur briffio hwn, nid yw'r ymateb wedi'i gyhoeddi.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.